

Jaarverslag Vereniging Oud Harlingen 2023

Bestuur, functie en portefeuilles

Het bestuur is tot april 2023 als volgt samengesteld:

- F.G.M. Attema (voorzitter) pers, correspondentie, regeling Klein maar Fijn
- J. Feikema (penningmeester) ledenadministratie, regeling Klein maar Fijn
- J. Walta (secretaris) correspondentie, SBHH (zoutwinning)
- W. van der Meer (lid) Jeugdeducatie, gemeentelijk beleid
- C. Huizenga (lid) regeling Klein maar Fijn
- E. H. Runia (lid) communicatie, website, social media
- E. Weidenaar (lid) Monumenten Stichting Harlingen, bouwzaken

Het bestuur is vanaf april 2023 als volgt samengesteld:

- J. Feikema (voorzitter) pers, correspondentie, regeling Klein maar fijn
- J. Walta (secretaris en penningmeester) correspondentie, SBHH (zoutwinning)
- W. van der Meer (lid) Jeugdeducatie, Gemeentelijk beleid
- E. H. Runia (lid) communicatie, website, Social media
- E. Weidenaar (lid) Monumenten Stichting Harlingen, bouwzaken
- I.-P. Zeijlemaker (lid) Beeldbank

De verschillende werkgroepen leveren een belangrijke bijdrage aan de activiteiten van de Vereniging. In iedere werkgroep zit ook een bestuurslid.

Ledenadministratie (portefeuille J. Feikema)

Oud Harlingen begon in 2023 inclusief de leden van de Club van 100 met 1505 leden. In de loop van het jaar moesten helaas 51 leden wegens opzegging, verhuizing, overlijden of wanbetaling van de ledenlijst worden afgevoerd. Er hebben zich 56 nieuwe leden aangemeld. Op 31 december 2023 werd het jaar afgesloten met in totaal 1510 leden. 2022 had dus een positieve aanwas van 5 leden.

Werkgroep Bouwzaken (portefeuille E. Weidenaar)

De bouwcommissie is uitgebreid met twee heren. Dhr Junte Lohman en Victor Kuiper. In totaal zitten er nu 5 heren in de bouwcommissie. In ons overleg bespreken we hoe we grip kunnen krijgen om het erfgoed in Harlingen zoveel mogelijk te bewaren. Er zijn bewoners en projectontwikkelaars die minder waarde hechten aan het erfgoed, tijdens het verbouwen van monumenten verdwijnen er soms waardevolle historische elementen. Dat vinden wij in het kader van het historisch besef natuurlijk erg jammer. De Vereniging heeft als doel om zoveel mogelijk erfgoed te bewaren. Met de gemeente is er nu de afspraak gemaakt, dat leden van de bouwcommissie bij het welstandsoverleg aanwezig kunnen zijn. Interessante aanvragen kunnen zo besproken worden. Vorig jaar is er gesproken over de omgevingsvisie. Dit is nog niet afgerond. We hopen dat we dit jaar samen met de gemeente tot een uitvoeringsplan komen.

Redactie Magazine (portefeuille E. Runia)

Het was een spannend jaar maar het is de nieuwe redactie gelukt om een mooi magazine te maken. Zoals u van ons gewend bent weer een magazine vol historische verhalen voor jong en oud. De presentatie was tijdens de Najaarsvergadering. De uitreiking van het eerste exemplaar was deze keer een hele bijzondere. Dhr. Willem Woudstra, hoofdpersoon uit het artikel geschreven door zijn neef Johannes Woudstra, kreeg het uit handen van Roel Sluiter. Wegens de hoge leeftijd van dhr Woudstra (105 jaar) heeft de uitreiking plaats gevonden in het verzorgingstehuis waar hij verblijft. Dit alles is op film gezet door Clemens van der Zwet en vertoond tijdens de Najaarsvergadering. Na de film heeft Johannes Woudstra nog het een en ander verteld over de handel en wandel van zijn familie in Harlingen.

Werkgroep Muurschilderingen (portefeuille J. Feikema)

De muurschildering van "Victor Oil" op de hoek Rozengracht / Steenhouwersstraat moet worden opgefrist maar de staat van de stuclaag is zodanig dat dit nog niet kon gebeuren. We hopen dat dit, zodra de stuclaag is vernieuwd, in 2024 alsnog door Wiebren van Zandbergen kan gebeuren.

Het bord op de hoek Brouwersstraat / Hofstraat van "Old Smoker - JHZ", waarbij JHZ staat voor Johannes Hibma & Zoon, staat op het programma van 2024 voor een opfrisbeurt door Klaes Posthuma in Akkrum.

De staat van de overige muurschilderingen was in 2023 nog zodanig dat die niet onder handen hoefden te worden genomen.

Werkgroep Beeldbank (portefeuille I.-P. Zeijlemaker)

Een groot deel van het originele filmarchief is inmiddels gearchiveerd door Jurjen Enzing van het Fries Film & Audio Archief met de garantie dat alle films goed geconserveerd bewaard blijven in hun geconditioneerde kelder. De films zijn te kwetsbaar om ze zelf te bewaren. De samenwerking met het Fries Film & Audio Archief is voor onze Vereniging een logische stap om te zetten, met in de toekomst de wens om dit materiaal online, waar mogelijk en met de nodige toestemming beschikbaar te stellen. In samenwerking met de Gemeente Harlingen is er een subsidiebedrag beschikbaar gesteld om ons materiaal te kunnen archiveren.

Op 21 februari heeft er een filmavond plaatsgevonden in de bibliotheek van Harlingen waar wij oude filmbeelden van rond 1960 hebben vertoond over de opening van Hubertus, het Hervormd Rusthuis, het Protestantse ziekenhuis en Rooms ziekenhuis. De reacties na afloop van deze avond, georganiseerd door de Bibliotheek, was zeer positief en zal waarschijnlijk in het najaar worden herhaald voor diegenen die het gemist hebben of op de reserve lijst stonden.

Werkgroep Archiefonderzoek (portefeuille Chris Elsinga)

Nico Pellenburg, Auke Bootsma, Ans Helvrich, Rita Wiersma, Renee Langhout, Lena Rolffs of Roelofs, Anneke Karsten, Freddy van de Meer en nieuw lid Anneke Vrenken werkten er met begeleiding van Jeanine Otten van het stadsarchief aan om het Harlinger verleden toegankelijk te maken. Honderden 17de-eeuwse boedelinventarissen en akten uit de 17de-eeuwse Weesboeken zijn getranscribeerd. Ook is begonnen met Informatieboeken, met kostelijke beschrijvingen van kleine misdada zoals dronkenschap, diefstal en

messentrekkerij. Stefan Elsinga checkt alle getranscribeerde informatie en publiceert die op kleinekerkstraat.nl. Daar staan nu 876 boedelinventarissen online en is meer dan 78% van de eerder getranscribeerde huizenproclamaties aan een juist tegenwoordig adres gekoppeld. Stefan brengt hiernaast het terrein van het vroegere Welgelegen in kaart, wat vroeger zowel aan de Zuiderhaven als aan de Nieuwe weg was bebouwd, al of niet met tuinen en werven. De werkgroep hielp dit jaar onder andere zilverdeskundige Jan Schipper, prof. dr. Marieke de Winkel (buitengewoon hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen, leerstoel Textielhistorie voor de Ottema-Kingmastichting) en emeritus prof. dr. Frans Grijzenhout, hoogleraar Kunstgeschiedenis aan waardevolle informatie.

Subsidiefonds Klein maar Fijn (portefeuille J. Feikema)

In het jaar 2023 zijn er twee aanvragen binnengekomen en gehonoreerd voor het subsidiefonds "Klein maar Fijn". Deze projecten zijn ook gereed gemeld en uitbetaald. Tevens zijn een drietal gereed meldingen van een eerder gestart project ontvangen en is de subsidie daarvoor uitbetaald. In totaal is dus € 1.500 uitbetaald.

Schenkeningen Cultureel ANBI (portefeuille J. Feikema)

De Vereniging heeft dit jaar een 13-tal schenkingen van in totaal meer dan € 2.150 ontvangen. Wij danken alle gulle gevers.

Monumenten stichting Harlingen (portefeuille E. Weidenaar)

Inmiddels heeft de stichting 5 rijksmonumenten in het bezit. De stichting hoopt een van de belangrijkste monumentenorganisaties in de provincie Fryslân te worden. Dit mede omdat de gemeente Harlingen met 610 monumenten een vooraanstaande plaats inneemt in de provincie en de technische en inhoudelijke expertise op het gebied van de monumentenzorg wordt ondersteund door de ambtenaren van de gemeente Harlingen.

Uitgevoerde werken:

- Er is opdracht gegeven voor het vervangen van de Buiten-ebdeuren van de kleine sluis.
- Het jaarlijks onderhoud van de sluizen en bruggen is goed verlopen.
- Het verfwerk van de betonnen brughoofden aan de noordkant van de Singelbrug is in slechte staat. Er komt een voorstel om het op te lossen.
- Het onderhoud aan de sluisbomen werd door de gemeentewerken slecht uitgevoerd. Er worden offertes aangevraagd voor herstel.
- De scheuren in de onderbouw van de Oosterbrug worden gemonitord door ADONIN.

Voor meer informatie [Monumentenstichting Harlingen](#)

Stichting Bescherming Historisch Harlingen (portefeuille Chris Elsinga)

Mede namens de Vereniging Oud Harlingen werkt de Stichting Bescherming Historisch Harlingen (SBHH) eraan elke schade voor de monumentale stad en zijn inwoners te voorkomen. Daarbij wil de stichting wel een waterdichte schaderegeling achter de hand hebben, mocht onverhoopt tóch schade ontstaan.

In 2023 stakte de goede samenwerking met Frisia Zout, Gemeente Harlingen, Provincie

Fryslân en het Wetterskip doordat subsidiebetalingen vanuit het ministerie van EZK uitbleven. Hierdoor konden geen nieuwsbrieven verschijnen of publieksavonden worden georganiseerd. Ook de communicatie met Den Haag viel vrijwel weg. Ontwikkelingen die er dit jaar wél waren:

- De nulmetingen in Harlingen verlopen voorspoedig. Met Frisia Zout is overeengekomen de metingen uit te breiden met meetpunten op de Pollendam en bij de zeedijk, ter hoogte van Kraanverhuur en Transport Friesland.
- De Commissie Mijnbouwschade blijft weigeren de Harlinger meetdata te erkennen als bewijs bij eventuele schade. Onder meer het Algemeen Dagblad, Een Vandaag en RTL Nieuws belichtten dat de SBHH zich daardoor gedwongen ziet samen met Frisia Zout een eigen Harlinger toetsingskader te ontwikkelen.
- Onderzoeken uit 2017-2019 leren dat zoutkruip “doorgaat ook nadat de drijvende kracht is gestabiliseerd”. In 2023 onderschreef TNO dat, en bleek ook dat gemodelleerde voorspellingen over bodemdaling boven cavernes niet altijd kloppen met de waarnemingen aan het oppervlak.
- Dat bodemtrillingen ten gevolge van pekewinning uiterst onwaarschijnlijk zijn is weerlegd. Uit eerder geheime documenten bleek dit jaar dat rond en boven zoutcavernes wel degelijk trillingen zijn gedetecteerd.

Actuele informatie is te vinden via de website www.sbh.nl

Juridisch Fonds (portefeuille J. Feikema)

Het door de Vereniging ingediende bezwaar tegen de door de gemeente Harlingen verleende omgevingsvergunning voor een garage bij het Franekereind 42 is door de gemeente afgewezen. Door de aan dit bezwaar verbonden kosten is de bodem van het Juridisch Fonds bereikt. Desondanks heeft het bestuur, na zorgvuldige overweging, besloten om beroep in te stellen bij de Rechtbank Noord-Nederland. De kosten hiervan zijn helaas ook weer aanzienlijk maar het bestuur is van mening dat ons doel om het monumentale karakter van Harlingen te behouden ons daartoe verplicht.

Om dit soort acties te kunnen blijven doen is wel geld nodig. Als u daaraan wilt bijdragen kunt u uw bijdrage storten op de rekening van het Juridisch Fonds: NL88 RABO 0142 3672 14 ten name van Vereniging Oud Harlingen.

Werkgroep Jeugdeducatie (portefeuille W. van der Meer)

In begin van het jaar zijn we gestart met het uitrollen van een lesprogramma voor het voortgezet onderwijs. Het lesprogramma heeft als doel om de volwassenen van de toekomst de liefde bij te brengen van onze eigen stad. Zodat zij over 10 a 20 jaar, wanneer zij zeggenschap hebben over ons erfgoed, zij hiervan de waarde kunnen inschatten.

Met Tienieke van Montfort zijn de lessen gestart op de Maritieme Academie en zijn de leerlingen begonnen met een onderzoek naar hun persoonlijk erfgoed en de liefde voor het water, hetzelfde water waar de Harlinger geschiedenis is begonnen. Het was bijzonder om te ontdekken dat door het maken van een eigen speurtocht er zoveel kennis was blijven hangen wat ze gehoord hadden tijdens de stadswandeling met de stadsgidsen en het bezoek aan het Hannemahuis.

De lesbrief voor de 1ste jaars leerlingen van de RSG was meer gericht op hun eigen persoonlijk erfgoed d.m.v. stamboomonderzoek en het interviewen van ouders en grootouders. Tresoar kwam langs voor een les over stamboomonderzoek.

Verdere activiteiten en gebeurtenissen

Open Monumentendag

De Open Monumenten dag werd gehouden op 9 september 2023 en had als thema 'Harlingen van deur tot deur'. Er was een mooie wandelroute samengesteld langs Harlinger voordeuren inclusief bovenlichten. De gehele dag kwamen er weer veel bezoekers langs. Naast de Harlinger 'Ouwe Seunen', ook nieuwsgierig naar de opengestelde panden, kwamen er dit keer ook veel toeristen langs. In het kleine huisje op de lanen 52 konden we ongeveer 75 personen verwelkomen. Kortom het was een succes!

Winterborrel

Ook in 2023 heeft de Vereniging haar vrijwilligers weer bedankt voor hun inzet met de traditionele winterborrel. Deze keer was het gezellig samenzijn in de Juliuszaak van de Katholieke Kerk. Ds. Teunard van der Linden heeft een bijzondere en interessante lezing gegeven over 200 jaar geschiedenis van de Grote Kerk en het leven in Harlingen in de periode 1775 tot 1975. Dit naar aanleiding van zijn nieuwe boek "Een rondje om de Dom". Gezien de reactie van de vrijwilligers werd de lezing zeer gewaardeerd.

Nadien hebben de vrijwilligers nog een kijkje kunnen nemen in de kerk en kregen daar deskundig commentaar van Evert van Bon.

Lichtjes op oorlogsgraven

Alweer voor de 9e keer zijn op Kerstavond door bestuursleden en vrijwilligers van de Vereniging Oud Harlingen, lichtjes op de oorlogsgraven geplaatst op de Algemene Begraafplaats te Harlingen. Ook werden bij de verschillende oorlogsmonumenten op de Algemene Begraafplaats, zoals bij het Neuengamme monument, het Nederlands-Indië monument en het monument op de Joodse Begraafplaats lichtjes geplaatst. Tevens zijn er lichtjes geplaatst bij het oorlogsmonument Sint-Joris en de draak in het Harmenspark, bij het Zeeliedenmonument op de Waddenpromenade en bij het monument op de Schritsen, ter herinnering aan de slachtoffers, die op 5 november 1941 zijn omgekomen bij het bombardement.

PR/Communicatie

Ook onze Vereniging ontkomt er niet aan. Wij gebruiken steeds meer de Social Media om onze leden en andere belangstellenden te informeren over onze activiteiten. Via FB blijft u goed op de hoogte van het actuele nieuws. Aan de reacties te merken wordt dit goed gewaardeerd. Natuurlijk krijgen onze leden nog wel 2 x per jaar een papieren nieuwsbrief met alle activiteiten.

Op dit moment is de nieuwe website in ontwikkeling. Wij hopen in de loop van 2024 "in de lucht" te gaan.

Koningsdag

We waren ook weer aanwezig in de Engelse tuin tijdens Koningsdag. Naast de verkoop van boeken en magazines, hebben we een fotopuzzeltocht gehouden. Door de tuin hingen een aantal foto's van de 21 muurreclames in de stad die Vereniging Oud Harlingen rond 1999 heeft laten realiseren. Bij elke foto stond een letter en van die letters kon een woord gemaakt worden. De oplossing was VANBUREN.

Uit de stapel ingeleverde goede oplossingen zijn 3 winnaars getrokken.

Tijdens onze maandelijkse inloopmiddag is de eerste prijs uitgereikt aan Travis Camper en de tweede prijs aan mevr. T. Zeinstra. De derde prijswinnaar, mevr. L. Scholten, was helaas niet aanwezig, zij was op vakantie.

Instuif

Ook dit jaar organiseerde Vereniging Oud Harlingen voor alle Ouwe Seunen tijdens de Visserijdagen weer een Instuif met een prachtige film- en fototentoonstelling. Dit jaar kon u ons vinden op een wel hele unieke locatie! In de oude Chinees op de Waddenpromenade. De locatie was ter beschikking gesteld door "Port of Harlingen", waarvoor dank!

We vertoonden weer films en de foto's. Wegens groot succes vertonen we weer foto's van Ouwe Seunen gemaakt door Jan "Kwartje" van der Heide maar ook foto's uit de collectie van Gerrit Beuker en wijlen Jaap van der Veen waren te zien.

Lanen

Onze inloopmiddag op de Lanen blijft een succes. Mensen komen langs om lid te worden van onze Vereniging of met vragen. Terug kerende thema's zijn bijvoorbeeld verduurzaming, het 'Klein maar Fijn' fonds en (verleende) bouwvergunningen. Maar ook de verhalen over familie, huizen of foto's komen ter sprake. We hebben dan ook besloten om hier zeker mee door te gaan. U bent elke tweede zaterdag van de maand vanaf 14.00 uur welkom. We hebben elke maand een thema, zoals de Beeldbank, Archiefonderzoek of Jeugdeducatie.